

Bedømmelsesrapport for idékonkurrence

Stedet Tæller X

Slivsø

Forside visualisering: Vinderforslaget - Forslag, 27367

Indhold

Forord	5
Om idékonkurrencen	6
Samlet bedømmelse	8
Vurdering af vinderforslag	10

Foto: Sehen

Forord

STEDET TÆLLER X

I Danmark har vi blik for at skabe lokal udvikling med afsæt i vores forskelligheder. Vi er dygtige til at dyrke og styrke det stedbundne potentiale – det unikke ved et sted. Dét der ikke lige kan flyttes. Dét som er tæt på umuligt at kopiere. Dét der sætter stedet på landkortet.

Stedet Tæller X er en kampagne fra Ny Carlsbergfondet og den filantropiske forening Realdania, hvor kunst og arkitektur bliver brugt som løftestang til udvikling af særlige steder.

Ambitionen er at styrke de særlige kendetegn i landdistrikterne gennem lokalt forankrede fysiske projekter, nye talentfulde tegnestuer og et nytænkende samspil mellem kunst og arkitektur. Kampagnen skal gøre det lettere at opdage og opleve landets særlige steder – både for dem, der besøger stedet og for dem, der bor der.

Gennem et projektudviklings- og ansøgningsforløb har en række aktører fra landkommunerne i Danmark kunnet byde ind med steder til dette forløb, hvor ni projekter blev valgt ud og fik tildelt realiseringsstøtte.

TAK TIL DELTAGERNE FOR DERES BIDRAG

Der skal lyde en stor tak til konkurrencedeltagerne for deres bidrag. Både Realdania og Ny Carlsbergfondet og projektejerne har været begejstrede for de forskelligartede forslag, der på hver deres måde har peget på mulige løsninger af konkurrenceopgaven.

LÆSEVEJLEDNING

Bedømmelsesrapportens første afsnit beskriver rammerne om idékonkurrencen. Derefter følger først bedømmelsesudvalgets generelle bemærkninger og samlede bedømmelse, og dernæst bedømmelsesudvalgets vurdering af vinderforslaget.

Der findes mere information om Stedet Tæller X på Realdanias hjemmeside.

Om idékonkurrencen

KONKURRENCEPROCESSEN

Konkurrencen blev sat igang 1. december 2023 med en offentliggørelse af konkurrencematerialet for alle interesserede konkurrencedeltagere. Ved afleveringsfristen den 8. februar 2024 modtog Realdania og projektejerne i alt 19 forslag. Alle forslag blev herefter vurderet af bedømmelsesudvalget i en bedømmelsesproces fra februar-april 2024, og resultatet af bedømmelsen er offentliggjort den 2. maj 2024.

KONKURRENCEOPGAVEN

Konkurrencedeltagerne er blevet stillet følgende spørgsmål i konkurrencen:

1. Hvordan kan landskabsarkitektur og arkitektur af høj kvalitet, der er indpasset på stedet, forløse potentialet for enestående naturoplevelser ved Slivso?

2. Hvordan kan det gamle pumpehus og platformen ved søen udvikles som et arkitektonisk smukt og samlet, sammenhængende og attraktivt besøgsmaal, der understøtter inspirerende naturformidling til børn og unge?

BEDØMMELSESKRITERIERNE

Bedømmelsesudvalget har lavet en helhedsvurdering af de indkomne forslag ud fra følgende kriterier:

- 01 Den overbevisende idé til, hvordan arkitektur kan gøre det lettere for flere at opdage, indtage og opleve stedets særlige potentiale.
- 02 Hvor godt forslaget læser stedet og besvarer de spørgsmål, der er beskrevet til projektet i programmet.
- 03 Hvor realiserbar idéen vurderes at være, bl.a. ift. projektets økonomi og fremtidige drift.

BEDØMMELSESDVALGET

Konkurrenceforslagene er blevet vurderet af et bedømmelsesudvalg med følgende deltagere (med stemmeret):

- Inge Gillesberg, Skovrider ved Naturstyrelsen Sønderjylland
- Erik Petersen, lokal repræsentant for Slivso
- Stine Lea Jacobi, arkitekt og programchef, Realdania
- Fagdommer: Mogens A. Morgen, professor, Arkitekt-skolen Aarhus

Følgende har været rådgivere for bedømmelsesudvalget (uden stemmeret):

- Christian Bo Berg Mikkelsen, Skovfoged, Naturstyrelsen Sønderjylland
- Louise Eltvéd Nielsen, Fuldmægtig, Naturstyrelsen
- Simon Harboe, projektchef, Realdania
- Kira Maria Svanckjær og Birgitte Svarre, rådgivere på Stedet Tæller X kampagnen, BARK

Inger Haarup Borchmann fra Grandville har været konkurrencesekretær.

DET VIDERE FORLØB

Forslagsstilleren bag det vindende forslag skal nu - i samarbejde med projektejer og stedets interessenter - videre-kvalificere forslaget med henblik på realisering. Den videre projektering sker først, når finansieringen er i fuldt i hus.

Foto: Sehen

Foto: Sehen - Det gamle pumpehus og platformen

Samlet bedømmelse

De indkomne forslag har medvirket til gode diskussioner i bedømmelsesudvalget, og de har fremfor alt understreget de gode muligheder der er for at udvikle den unikke naturperle, som ligger gemt ved Slivsvø.

Konkurrencens forslagsstillere har arbejdet med stedets kvaliteter på forskellige måder, og har dermed medvirket til at fremmane den større landskabelige sammenhæng og fremhævet stedets kulturhistorie og dets iboende potentialer. Forslagene viser en iverdigdom med varierende bud på, hvordan Slivsvø kan udvikles og styrkes som en destination for naturformidling og naturoplevelser.

Forslagene viser forskellige løsninger på opgaven. De fleste overholder programmet, men nogle af forslagene overskrider den stillede opgave med alternative bud på løsningen. Et par af forslagene, fx forslag 97223 (lavet af TOAST), har fjernet pumpehuset og i stedet bebygget platformen og gjort den til stedets funktionelle omdrejningspunkt.

I samtlige forslag er træ langt det overvejende konstruktionsmateriale. Det kan give nogle udfordringer i forhold til den fremtidige drift, men samtidig er det et bæredygtigt materiale og et ligefremt og oplagt valg i forhold naturkonteksten ved Slivsvø.

Et par af forslagene, fx forslag 01011 (lavet af Aaben Studio), 'går i højden' ved at øge pumpehusets højde opefter, mens andre forslag viser nogle store indgreb, der er alt andet end ydmyge i forhold til konteksten. For at løse tilgængeligheden til pumpehuset og tilbygningen arbejder nogle af forslagsstillerne med lange ramper, der nogle steder er udformet som en egentlig hævning af selve landskabet.

Bedømmelsesudvalget har diskuteret forslagenes bud på anvendelse af platformens potentialer og undret sig over, at dette rektangulære felt, der stikker ud i søen ikke i højere grad har kunnet inspirere til arkitektoniske bearbejdnings end det er tilfældet. Derudover er det blevet iagttaget, at cirklen som geometri er et genkommende kompositionselement i flere af projekterne.

Bedømmelsesudvalget konklusion

Bedømmelsesudvalget har blandt andet haft fokus på de daglige brugeres behov, og at stedet skal kunne benyttes 365 dage om året - særligt af børne- og ungegrupper.

Bedømmelsesudvalget har udpeget forslag nummer 27367 (lavet af Pax Architects) som vinder, fordi det er det forslag, som bedst opfylder programmets krav. Men bedømmelsesudvalget ønsker samtidig at fremhæve nogle kvaliteter ved en række andre forslag. Dette handler primært om nogle enkelttiltag i besværelserne, men samtidig også om at anerkende de forslag, der særligt har bidraget til en frugtbar diskussion i bedømmelsesudvalget og bidraget til at udvide forståelsen af stedet.

I den sammenhæng fremhæves forslag 10080 (lavet af Louise Ficher) for en fin og 'koncentreret' tilbygning til pumpehuset og for sin idé til bearbejdning af platformen, som gøres til et møbleret gulv som inviterer til forskellige aktiviteter.

Forslag 22059 (lavet af Martine Seedorf) fremhæves for idéen om at arbejde med landskabet til at konstruere en rampe af jord til toppen af pumpehuset.

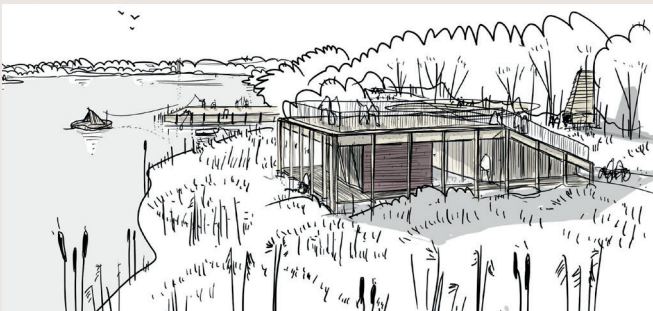
Forslag 88158 (lavet af Rumgehør Studio) fremhæves for at lade historien om vandet og dræningen af søen være en inspiration, der skal formidles. Bl.a. føres et langt rør vand fra tagene ud til søen som et billede på den dræning, der har fundet sted på stedet.

Og slutteligt fremhæves forslag 51228 (Tegnestuen Stedse) for sin stærke arkitektoniske vilje, der bearbejder platformen og skaber en tættere adgang til vandet. Forslaget rummer samtidig en bemærkelsesværdig idé om at fjerne taget fra pumpehuset for at kunne benytte huset om natten som 'stjernekkert'.

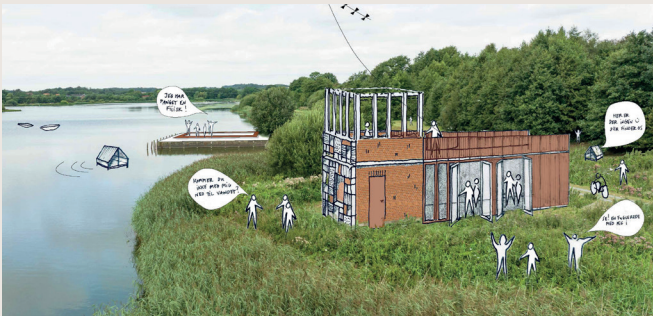
Forslag 27367 (lavet af Pax Architects) skiller sig ud som det, der samlet set svarer bedst på opgaven. Her bliver Slivsvø fremhævet som en destination for naturformidling, og forslaget viser enkle arkitektoniske og landskabsarkitektoniske greb, der underbygger stedets herlighed og øger den rekreative værdi.

Forslaget er overbevisende og forløser tydeligt stedets helt særlige potentialer for samling, ophold og udsyn, med en respekt for naturen, og på en måde, der skaber en ligefrem sammenhæng i området.

Et enstemmigt bedømmelsesudvalg har derfor udpeget forslag nummer 27367 som vinder af konkurrencen.

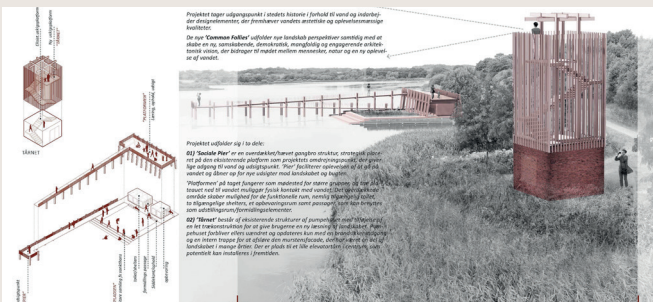
Forslag 27367 (Vinderforslaget) lavet af Pax Architects

Forslag 10080 lavet af Louise Fischer

Forslag 22059 lavet af Martine Seedorf

Forslag 01011 lavet af Aaben Studio

Forslag 51228 lavet af Tegnestuen Stedse

Forslag 88158 lavet af Rumgehør Studio

Forslag 97223 lavet af TOAST

Vurdering af vinderforslaget

Potentialer ved Slivsø - udsigt giver indsigt (forslag 27367) lavet af Pax Architects

Vinderforslaget rummer et overbevisende bud på, hvordan man kan fremelske og forstærke de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige og funktionelle potentialer, der allerede er til stede ved Slivsø.

Det rummer en stærk analyse af konkurrenceområdet og landskabet, det er placeret i, og analysen er grundlaget for en velargumenteret logik for forslagets formgivning. Alle nye dele er anvendelige til formålet og kan omsættes til funktionelt brugbare enheder ved søen.

”Når man bevæger sig rundt om stien – mellem skovbrynet og søbreddens græsser - opleves turen og naturen smuk og nærværende, og efterlader en idé om, at alt kan ske – og at intet kan ske. Vi foreslår derfor, at de to flankerende naturlige beplantningstyper - skovbrynet og græsserne – bringes tættere på hinanden netop her, så det er i deres naturlige 'kys', at der skabes landskabelige rumligheder, som binder alle områdets funktioner sammen.” Således indleder forslagsstilleren beskrivelsen af forslaget og peger dermed på forslagets tydelige udgangspunkt i stedets natur – mødet mellem skovbrynet og de laveres græsser foran søen – som udgangspunktet for den arkitektoniske og landskabelige formgivning.

Forslaget er meget smukt og præcist formidlet. Et stort landskabssnit, en situationsplan samt en rumlig håndtegning gør, at man umiddelbart forstår intentionerne med forslaget. Et passende antal tegninger suppleres af en plantegning af tilbygningen til pumpehuset, samt et antal diagrammer og renderinger, der hver for sig uddyber dele af forslaget. I forslaget indgår også en QR kode, som bedømmelsesudvalget dog har set bort fra i sin vurdering, da dette ligger uden for afleveringsskabelonen.

Det landskabelige snit viser tydeligt, hvordan de arkitektoniske elementer er indplaceret overbevisende i landskabet. På søen ser man shelteret flyde, mens 'platformen', hvorfra der fiskes, skyder sig frem. Omkring pumpehuset slutter tilbygningen med et udsigtsplateau som tag og dets 'formidlingstrappe'. På den anden side af stien ligger samlingspunktet og amfiteatret. Landskabssnittet afsluttes med shelteret, der rejser sig i skovbrynet og hæver sig op mod udsigtspunktet øverst oppe. Plantegningen/situationsplanen kompletterer forslaget og understreger forslagsstillerens evne til at skabe et sted med en sammenhængende fortælling.

De enkeltstående elementer Platformen, Samlingspunktet og Pumpehuset bindes sammen af et net af stier, der kobler færgetrækket ud til søshelteret, aktivitetspladsen, skovbrynshelteret, udsigtspunktet og solnedgangspladsen til den overordnede sammenhæng. Alt sammen rummet af organisk formede felter af vilde siv og græsser i en samlen- de fortælling.

Tilbygningen til Pumpehuset er udformet som en stor sidetrappe, der kan benyttes til formidling, og som fører op til en tagterrasse. Bygningen er udført som en omsluttende struktur i en let trækonstruktion med glas, hvor man kan regulere solindfaldet efter behov. Et overdækket 'galleri' løber rundt om hele huset og indbyder til delvist beskyttet ophold. Planløsningen er enkel med to depotrum - heraf det ene i pumpehuset - et toilet samt en lift til taget (ikke projekteret) og brugbare rumligheder, der kan møbleres på forskellig vis.

Bedømmelsesudvalget finder, at forslaget er et særdeles kompetent bud både på såvel den bygningsarkitektoniske som den landskabelige løsning. Netop ved Slivsø har det været afgørende for bedømmelsesudvalget at gribe det storslåede landskab som udgangspunkt for opgaveløsningen. Her adskiller forslag 27367 sig med en stærk analyse af stedet, og et overordnet landskabsarkitektonisk greb, der griber stedet med snittet fra skovbryn til den flade strandeng, søen og trappen op til pumpehuset.

Tilbygningen til pumpehuset er tilpasset til brug både sommer og vinter, og det kan bruges af en bred målgruppe. Ideen om at kunne åbne og lukke det indre rum for lysindfald skaber gode rum til formidling og – sammen med det overdækkede 'galleri', der løber rundt om huset - en glidende overgang mellem inde og ude. Fra terrassen på taget skabes der nye udsigtspunkter og sigtelinjer ud i landskabet.

Samlingspunktet med amfiteater og platformen udformes med enkle og virkningsfulde greb, der skaber gode og varierede muligheder for undervisning. Bearbejdningen af landskabet sker på en flot måde med vilde siv og græsser, der plantes ud i området og gør landskabet til en del af løsningen. Sammen med skovbrynet medvirker det til en øget biodiversitet i området.

I den videre bearbejdning kan det undersøges, om bygningen evt. skal nedskaleres, og om tilbygningen kan bearbejdes så det eksisterende pumpehus – som er en vigtig kulturhistorisk fortælling om stedet - kunne markere sig oppe på tagterrassen, eventuelt som et siddemøbel. Idéen om den nordvante trappe skal genovervejes.

I den videre bearbejdning skal tilgængelighedsløsningen modnes yderligere, og de fremtidige driftsudgifter skal nøje overvejes - især skal der tænkes i konstruktiv træbeskyttelse. Men alt i alt er det et robust forslag, som til fulde opfylder programmets krav om et smukt og sammenhængende attraktivt besøgsmaal, der kan understøtte inspirerende naturformidling til børn og unge.

På den baggrund har bedømmelsesudvalget enstemmigt besluttet at udpege forslag 27367 som vinder af konkurrencen Enestående naturoplevelser ved Slivsø. Forslaget præmieres med 125.000 kr.

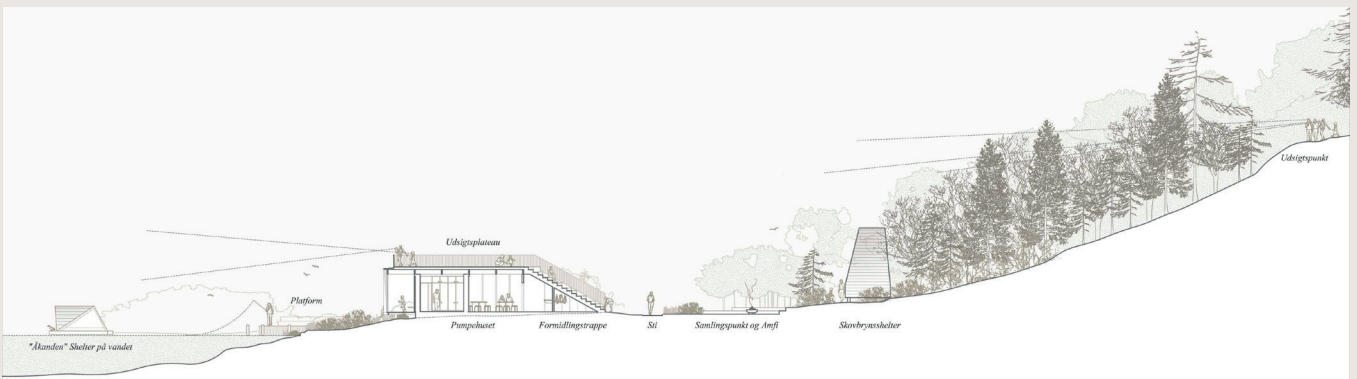

Pumpehuset / 'formidlingshuset'

“Slivssos Samlingspunkt forbinder det nye Pumpehus med vandlivet på Plattformen ved slæde stier mellem høje græsser og siv. I et o-lignende landskab skabes passager og ophold, lommer og skjul, pladsdannelser og udsigtspunkter der fortæller om stedets storslåede karakter og den hjemmehørende flora.

Situationsplan

Landskabeligt oplevelsessnit

Illustration af pumpehuset

Stedet Tæller **X**

KRYDSER SÆRLIGE STEDER MED KUNST OG ARKITEKTUR